

ŽINIOS

lius Smetona, gogramą paivai, mėgiama solistė kevičiūtė, Balyas aunas kylantis lvydas Vasaitis š. m. vasario 2 d. įniniu orkestru est auditorijoje ovskio pirmajį rta) ir kiti da menininkai. Littės popietės da r svečiai galės voti savitardy, akto orkestrui E. Matutienės organizuota taloniu pagaminais bei skanė-

ogumui bus re atskiri stalin ngėjai malonai ti apie dalyvau nū skaičiu iš asario 8 d. A PR 8-0149 nu kasdien. (e. b.)

PARODOS

Lietuvos Genero

Jonas Rugienius
12230 Washburn
Detroit 4, Mi

DIRVA

Nr. 13

Vasaris-February 1, 1963

Cleveland, Ohio

ALT PADARYTI PAKI

Pasikalbėjimas su AL

ALT reformos, naujos valdybos išrinkimas vis dar palieka visuomenėje eilę neaiškumų, abejonių ir nuomonų skirtumų. Per eilę metu buvo iprasta, kad ALT balsas būdavo atstovaujamas jo sekretoriato. Tat nenustebkit, kad ir dabar kreipiamės į Tamstą, kaip naują ALT sekretorių, su klausimais, kurie turėtų bent dalinai išaiškinti esamą situaciją ALT viršūnėse. Pirmučiausia, visuomenėi idomu sužinoti, ar tikrai ALT įvykdytos reformos pakenkėjo tiesioginių uždavinijų vykdymui?

ALT gyv daryti pa ir naudi skirčiai.

Britaniją už durų palikus

BRITŲ NEISILEIDIMAS Į BENDRĄJĄ EUROPOS RIŪKĄ TIESIOGINIAI LIEČIA TIK ŪKINĘ SRITĮ, TAČIAU GALI TURĒTI IR LABAI TOLI EINANCIŲ POLITINIŲ PASĒKŪ — IKI PAT DEMILITARIZUOTOS ZONOS EUROPOS VIDURYJE SUDARYMO BEI EVENTUALAUS VOKIETIJOS SUJUNGIMO. — TAI PRIKLAUSYS NE TIK NUO DE GAULLE NORO, BET IR NUO SOVIETŲ POLITIKOS LANKSTUMO BEI DIDELE DALIMI NUO VOKIECIŲ LAIKYSENOS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Antradienį Europos Bendrosios Rinkos valstybės nepriėmė D. Britanijos į tą sambūri. Tokiam nutarimui

kumas glūdi iš dalies faktė, kad per tuos 18 mėnesius kitos penkios Bendrosios Rinkos valstybės: Vokietija, Italija, Belgija, Olandija ir

Gynimosi Pakto (NATO) dalyvių skirti daugiau lėšų konvencionaliniams apsinginklavimui. Vaizdžiai taariant, Washingtonas Europos valstybėms pavedė tik pėstininkų vaidmenį. Negali sakyti, kad tokia politika visai neturėtų logikos — ji išplaukė iš realios padėties ir jėgų santykio. Tačiau antra vertus Washingtono politika buvo tokia nepastovi ir tokia nepasitikinti savo jėgom, kad ji negalėjo įkvėpti pasitikėjimo kitiams. Geriausias pavyzdys — Kuba. Šiaip ar taip: JAV leido sovietams susisukti savo lizdą vos 90 mylių nuotolyje nuo savo pakraščių.

Harvardo profesorius

-- Prieš atsakydamas į Jūsų klausimus, noriu pabrėžti, kad ALT reformos buvo daromos su tikslu ALT sustiprinti, tuo užtikrinant laisvinimo bylos gynimo testinumą, apjungiant visas lietuviškas išeivijos politines ir ekonomines pajėgas. AL Tautinė Sąjunga, per daugelį metų pripažindama ALT paskirtį, siekė jos veiklos pagyvinimo ir suvisuminimo. Dabartinės reformos yra šių pastangų išdava. Reikia pabrėžti, kad ir kitos politinės grupės priėjo prie tų pačių išvadų ir labai aktyviai dalyvavo ir dalyvauja ALT reformų prave-

Laiškai iš Paryžiaus

Algirdas J. Greimas

Apie žmonių kvailumą

Perskaiciavę prancūzų puslau oficijose Le Monde, kad mano kolega ir priestelis, Istanbulo universiteto romanų kalbų katedros docentas Adnan Benk suimtas ir apšaltintas komunizmu. Vaikštau darbų viša dieną dirbiučiu tai ši, tai tą, o minčius apie Adnan nešeina iš galvos.

Laikeščio žinutė trumpai: Benkas suimtas todėl, kad jis vienam turkiškame žurnale išspausdinė, išvertęs iš prancūzų kalbos, Gaetan Picon knygos, padintos šiu dienų idėjų panorama, ištraukas, tarp kurų buvo ir straipsnio Komunistas ir Egzistencializmas vertimas. Turku trumpai paaiškinti: ši knyga — tai geriausiai kritinė, literatūrinė ir filosofinių straipsnių, pasirodžiusių prancūzų spaudoje per dešimt paskutinių metų, antologija. Jos autorius — Gaetan Picon, Malraux dešimtoji ranka, Meno reikalų Departamento Generalinis Direktorius, taigi, antikomunistas, kaip didesnį sunksu surasti.

Adnan Benko vargai taip ir nesibaigia. Prieš porą metų turku karininkai padarė pas save perversmą, laisvės, demokratijos ir Ataturko vardin. Džiaugėsi tada studentai ir profesoriai, miestų inteligentai ir liudis; kiti net verkė iš džiaugsmo: tai bus gerai, laisvę atgavus. Džiaugėsi ir Ad-

nan Benkas. Praėjo keli mėnesiai. Kariškoji valdžia nutarė daug "valymų" universitate, ir vieną gražy rytą Šventimo Ministrui (juo tada buvo mano draugas prancūzų literatūros profesorius) niko nežinant, paskelbė sarašą 147 profesorių, pašalinamų iš universiteto. Tas sarašas — tai kariškai — stalinikiško tipo mišynys: buvo Jame ir dešiniųjų ir kairiujų ir be jokių politinių nuomonių žmonių, buvo Jame menkaverčių, per žemo lygio profesorių, buvo ir pasaulinės reputacijos garsenybių — gydytojų, užtai, kad jie per daug pinių uždirba. Buvo tam saraše ir Adnan Benk pavardė.

Sunkiai vertėsi jis per tuos pusantry metų ištremimo iš universiteto. Bet pagalai neteisėbūbu panaišinta, ir prieatė reagavo. Atsimenu, kadaise rašiai labai įmantriai — apie baudaujančius egiptiečius. Vienas manuo buvo draugas iš Amerikos tada manė prirėmė ūsias iš Aldous Huxley romano išsimaitažodžiaus: kas tau Hekube, kas tu Hekub?

Ne, mieleji tautiečiai, ir dar kartą nei! — negalima kovoti už laisvę Lietuvos ir būti kolonialistu Afrikoje. Visos policijos — jau kartą rašiai apie tai — muša žmones: vienos jos vadina komunistinės, kitaras fašistinės, kitaras, demokratinės. Žmoniai

i turky kalba, leisime specialius numerius literatūros, meno, muzikos, filosofijos aktualiomis temomis. Sustarėm.

Kraustomosi rūpestiniai, deja, neleido man pradėti bendradarbiauti. Be mano pagalbos jie ten buvo. Ir rezultatas: Adnan Benk sėdi kalėjime ir negret iš jo išskirtas ar neapykanta: jis dar pavojingesnis: jo veidas nekalta, jo sąžinė — rami.

Nauji Metai — progą sugržinti į Praetil, suskaiciuoti savo keilyje ir pakelėse palikus draugus ir pažiūstamus. Rašau pasveikinimais i Egiptą vienai egiptitei ma, ir griažai moteriškei, ponai, rašančiai prancūzų kalba ir Paryžiuje išspaudoinusius, prieš keletą metų savo poezijos rinkinį spruks. Kultūra gali palaukti.

Žinau gerai, kad jūs, mieli skaitantieji, saveklausite, gal ir ant manęs pykdamas kuriems velniams jis mums dabar kalančiai turėk bėdas, turtum mes savijų naturėtumė, turtum nepakankamai lietuvių Sibiro ir kalėjimo sėdėjų ir tebesėdi. Turiu išpūtį net, kad ir dažnas Lietuvos lieutuvis, jel jam tektyt ši rašinėlė pasiskaitytai, panašai reaguot. Atsimenu, kadaise rašiai labai įmantriai — apie baudaujančius egiptiečius. Vienas

Susipažinom su jais jau po Suoje ekspedicijos, kai jis tik nesusi buvo išėjęs iš kalėjimo. Prieš kokius metus jo teismo istorija buvo nuaidėjusi per visą Egiptą. Tai taip vadinauojai septyniasdešimties komunistų byla.

Teismo posėdžio metu, jis išvienėsi iš septyniasdešimties išdrėjimo atsitočių prieš teisėjų stalą ir perplėšęs marškinius, parodytai visai publikai nuo policijos kančinimų, kurių galvojanti galvy. Patenkintas Teismas buvo atidėtas, o jis iš pasiliuko kalėjime iki Suezo įvykių, po kurį susilaikė amnestijos.

Kai aš jį pažinau, buvo jis taiciau iš Egipto ekonominiu planavimo biuro viršininkas, vienas iš keloliokos ar keliaisdešimto krašto galvojančių galvy. Patenkintas miršta dykumų saulėje. Ojytūks-tančiai: komunistų ir didžiausiu komunistų prieš — "brolių mu-zulmonų", su labai dideliu skaičiumi jų tarpe tokiu, kurie buvo kliaudingai palaikyti komunistais arba kliaudingai palaikyti anti-komunistais. — Žmonijos kvailybėi nėra galo.

Prisimenu vieną iš paskutiniųjų pasikalbėjimų su juo: sédejome Kairo didelio viešbučio terasoje ir sekėme saulėlydį, praedant gaubti piramides.

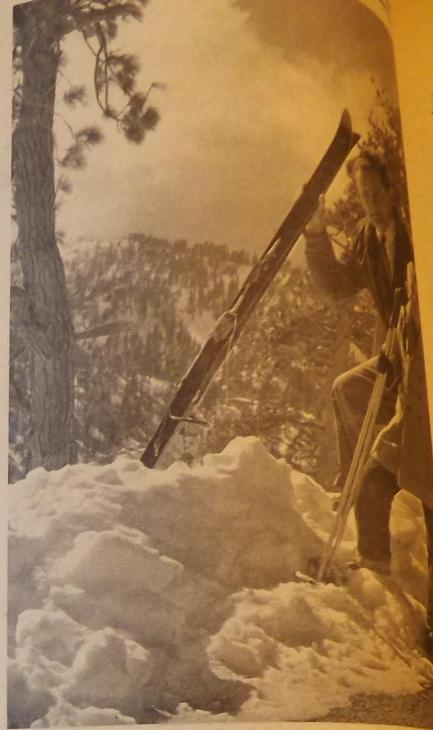
— Mano molas, Paties vijoje aš nesėdėjau ramiai, šaukiau jam. — Niekad nereikia užmiršti Čiang Kai-šeko istorijos paminklumą (Čiang Kai-šekas savo jaunystėje bendrabarbiavo su komunistais, o paskui, su savo kariuomenė apsupe Šanchajui, netikėtai užpuolė juos ir išskerėdė vienus: pasiskaitytai Malraux Žmogaus būtis).

— Istorija nesikartoja, atsakė jis man. Stalinas jau miręs ir mes galime lojaliai remti Nasario politiką, nieko nesibijoda.

Jau trys metai jis uždarytas iš naujo koncentracijos stovykloje ir pietų Egipte dykumoje nešloja akmenis iš vienos vietas į kitą.

Bendri draugai pasakojo, kad jau nebepeturi viasi dantų, kad viena akis išdurtą, kaukolė sudaužyta ir nebegal jau jam beliko gyventi.

Jisai, asmeninėkai paėmus, žinoma, mišras už idėja. Idėjos galėti būti geros ir blogos, teisinos ar kliaudingos, bet žmogaus

Losangeliečiai gali džiaugtis žiemos grožiu, pasikėlę į esančius kaimus, kai tuo tarpu pakalnėse žydi gėlės... Nužiūje mūsų foto bendradarbis L. Kančauskas su sūnumi pasklidinėjimui.

nėsigailėti negalima. Tačiau, objektuvi paėmus, jis miršta dėl žmonių kvailumo: Nasseris ir jo valdžia nesupratu, kokią naują jie galėjo turėti iš žmonių, ištos jauštinės kartos, kuri dabar pamazu miršta dykumų saulėje. Ojytūks-tančiai: komunistų ir didžiausiu komunistų prieš — "brolių mu-zulmonų", su labai dideliu skaičiumi jų tarpe tokiu, kurie buvo kliaudingai palaikyti komunistais arba kliaudingai palaikyti anti-komunistais. — Žmonijos kvailybėi nėra galo.

Prieš porą dienų Prancūzų televizija davė pasikalbėjimą su senute ponia — prancūze — nesusi sugržusiu iš Sibiro po 19 metų gyvenimą tvaiviuose lageriuose. Jinai — auksčiai sovietų valdininko, sušaudyto Tuchačevskio bylos metu, žinoma. Papras-tai, ramiai papasakojo jis savo golgota. Mums, žinoma, tai sena, gerai pažistama istorija. Bet ke-lis milijonus prancūzų žiūrovų ji-nai tikrai itikino savo paprastumu. Nereikia užmiršti, kad prieš dešimt metų Thorezo, komunistų žemė žmona, viešai teisme yra par-eikišusi, kad stovyklą Sibire nėra, o jeigu būtų, jinai pirmutinė norėtų vienam iš jų gyventi.

Mane labiausiai paveikė tos mo-teriškės pasakojimas apie savo

— Ačiū, — sako, prie stalo, — Šeimai siūlo, mani imk truputį surio, imk daž mėsos, suvalgyk obuoli. O aš sėdžiu ir galvoju: nelai negali būti. Aš tikriaus-i

siai sapnuoju. Ir štai jau nesiai praėjo nuo mano su-mo, ir vistiek man atrodo, ka-snapas, kad aš staiga pabu-vėl atsirasiu tikram gyvenimui.

Baisu, kai pagalvoji, kad u-jonai žmonių gyvena, kai u-teriškė dabar, kad nuolat gy-tarme sapne: apsistat sūrūs sos gabalais ir vaisių krūvynais. Ir net nepagalvoja, kad jie g-pabusti. — Baisu, kai pagalvo-kad keli milijonai gyvena k-mare, mušam, spardomi, k-kinami, žudomi, ir mano, kad u-ir yra realus gyvenimas. — Baisu, kai pagalvoji, kad dievaitė Kva-kai pagalvoji, kad dievaitė Kv-lystė, nekaltai ūpsodos, vie-spatauja virš žmonijos, sub-dama labai komplikuota ir labai jau paprasto mechanizmo — g-yvenimo — ratukus.

O pabudės žmogus sėdi, m-leidės rankas. Ir nežino, ką d-ryti.

GARDAS MAISTO SIUNTINGIAI I VISUS KRASTUS PRISTATOMA PER 3-4 SV. PILNAI GARANTUOTA PRASYSKITE SARASU IR KAINORASIČIU.

GRAMERCY SHIPPING Co. 118 E. 28TH STREET NEW YORK 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

bari. O kur mama? — O, tik pasibelskit i valgomaj. Mama tenai geria arbata ir skaito.

— Ačiū, — Gailė dingsta už kitų durų. Aš perbraukiu ranka per kakkarištį, susilyginu plaukus. Ant sienos veidrodis. Žvilgteriu į save, — Gediminai, i pasišekimą! — palinkiu sau. Bel-džiuosi.

— Come in! — girdžiu Danguolės balsą. Ko jis šiuo metu laukė? — Gera vakara, sese, gerokai nustenkinta. — Sėskis, — Matau, vi-

skolini.

Baisu, kai pagalvoji, kad milijonai žmonių gyvena mušam, spardomi, kankinami, žudomi ir mano, kad tai yra realus gyvenimas....

Kelias į kaire

ALÉ RŪTA

Dirvos konkursu premijuotas romanas

(44)

Po velniu visi prietarai! Amerikos gatvės lygios. Skubėk, veržkis pirmyn! Tik žinok, kada sustoti. Žinok — kur.

Paklusna nuotaika privažiuojus sešers rezidenciją. Ir nusypsau. Ės, sesute! Isi leito ir tau sparnai kyla! Vis dar tame pat namelyje. Ar gi tai daktarės rezidencija? Aš jos vietoj būčiau jau prisiprėšęs... O gal ji turi pinigą? Populari tarp lietuvių, moka įtiki ir amerikiečiams. Gal suspaudusi laiko keliaispradės tūkstančių? Kai tinkama objekta ras, paklos ant stalo. Kuklūs balti varčiai...

— Tėtė yra?
— Ne, Rodos, kad nėra.
— Tai gerai.

Skubiai išlendu į prieangį. Ė, nei stalelio skrybėlei pasidėti; kisk dabar į spintą, prigrūsta visokio laužo.
— Ką mama veikia?
— Skaito.
— Romanus ar mokslo dalykus?
— Rodos, medicinos žurnalus.
— A, tai gerai. O kaip tau, Gailute?
— O, neblogai. Pusiu su bėda.
— Kada vėl su manim į kiną važiuos?
— Kada dėdė kviesit?
— Tai neperdaug užimta? O aš maniau, kad ber-

niukai tavęs nepasidalija...

— Tegu jis sau! Nenorius aplie juos nel girdėt.

— Tai ką, jau nusivylus?
— Ne, bet...

Ačiū prisili...

eliečiai gal...
kalnus, kai tuo tarpu pakalnes...
foto bendradarbis L. Kančauskas su sūnumi pasiruošę
at.

ti negalima. Tačiau, ob-
paėmus, jis miršta dėl
vailumo: Nasseris ir jo
suprato, kokią naudą jie
četų iš žmonių, ištros jau-
tos, kuri dabar pamažu
skumų saulėje. Ojutūks-
omunistų ir didžiausių
prieš -- "brolių mu-
su labai dideliu skai-
arpe tokį, kurie buvo
palaikyti komunistais
ingai palaikyti anti-ko-
-- Žmonijos kvailybėi

orą dieną Prancūzų te-
davė pasikalbėjimą su
nia -- prancūze -- ne-
tžusia iš Sibiro po 19
enimo įvairiuose lage-
inai -- aukšto sovietų
, sušaudyto Tuchačevs-
netu, žmona. Papras-
ai papasakojo ji savo
lums, žinoma, tai sena,
stama istorija. Bet ke-
us prancūzų žiūrovų ji-
stikino savo paprastu-
kia užmiršti, kad prieš
etų Thorezo, komunistų
a, viešai teisme yra pa-
kad stovyklų Sibire né-
bu būty, jinai pirmutinė
noje iš jų gyventi.
biausiai...

siai sapnuoju. Ir štai jau keli mė-
nesiai praėjo nuo mano sugrįži-
mo, ir vistiek man atrodo, kad tai
sapnas, kad aš staiga pabusiu, ir
vėl atsirasiu tikram gyvenime.

Baisu, kai pagalvoji, kad mili-
jonai žmonių gyvena, kaip ta mo-
teriškė dabar, kad nuolat gyvena
tame sapne: apsistatę sūriais, mė-
sos gabalais ir vaisių krūvomis.
Ir net nepagalvoja, kad jie gali
pabusti. -- Baisu, kai pagalvoji,
kad keli milijonai gyvena koš-
mare, mušami, spardomi, kan-
kinami, žudomi, ir mano, kad tai
ir yra realus gyvenimas. -- Baisu
kai pagalvoji, kad dievaitė Kvai-
lystė, nekaltai šypsodamosi,
viešpatauja virš žmonijos, suk-
dama labai komplikuoto ir labai
jau paprasto mechanizmo -- gy-
venimo -- ratukus.

O pabudės žmogus sėdi, nu-
leidės rankas. Ir nežino, ką da-
ryti.

GARDAUS MAISTO
SIUNTINIAI I
VISUS KRAŠTUS